

Rezultati prve mednarodne raziskave rasti znanja matematike in naravoslovja na prehodu iz četrtega v peti razred - Longitudinalna raziskava TIMSS 2023-2024

Ljubljana, 9. 12. 2025 - Pedagoški inštitut in Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje sta na skupni novinarski konferenci v Ljubljani hkrati z mednarodno objavo predstavila rezultate prve mednarodne raziskave rasti znanja matematike in naravoslovja na prehodu iz četrtega v peti razred – Longitudinalne raziskave TIMSS 2023 – 2024.

TIMSS je mednarodna raziskava, ki preučuje znanje matematike in naravoslovja učencev četrtega in osmega razreda. Leta 2023 je Slovenija sodelovala v raziskavi znanja četrtošolcev, leta 2024 pa je bilo v Sloveniji in še v osmih drugih državah preverjanje znanja ponovljeno s sodelovanjem istih učencev v petem razredu. Longitudinalna raziskava TIMSS 2023 – 2024 predstavlja pomemben napredek v izvajanju mednarodnih raziskav v izobraževanju, saj gre za prvo mednarodno longitudinalno preverjanje znanja, ki preučuje, kolikšen napredek učenci dosežejo v enem šolskem letu. V obeh letih so v raziskavi sodelovali tudi starši sodelujočih učencev, učitelji in ravnatelj. Izvedba te raziskave za Slovenijo in mednarodni prostor predstavlja nove možnosti raziskovanja razlik v znanju med učenci tudi z vidika rasti znanja v kontekstu dejavnikov, o katerih so podatki zbrani v anketnem delu raziskave.

V Sloveniji je v raziskavi sodelovalo 146 šol in 4373 učencev petega razreda, ki predstavljajo 87-odstotni delež učencev, ki so kot četrtošolci sodelovali v raziskavi leta 2023. Leta 2024 je vprašalnike izpolnilo 368 razrednih učiteljev in 143 ravnateljev, starši sodelujočih učencev pa so vrnili 3595 izpolnjenih vprašalnikov. V raziskavi so sodelovale še Črna Gora, Gruzija, Italija, Jordanija, Južna Koreja, Kosovo, Severna Makedonija in Švedska. Za preverjanje znanja so bili uporabljeni isti preizkusi znanja, vendar je bilo zagotovljeno, da posamezni učenec ni prejel v reševanje enakega nabora nalog kot predhodno leto, preizkusi znanja pa so bili primerni tudi za preverjanje v 5. razredu, saj je bilo uporabljenih nekaj več zahtevnejših različic naborov nalog za natančnejše merjene nekoliko višjega znanja. Izračunani dosežki učencev v petem razredu tako omogočajo neposredno primerjavo z dosežki v četrtem razredu.

Med devetimi sodelujočimi državami je rast dosežkov iz četrtega v peti razred največja prav v Sloveniji, in sicer je pri matematiki povprečna rast 42 točk na mednarodni lestvici TIMSS in pri naravoslovju 37 točk. Po rasti znanja Sloveniji sledijo Južna Koreja s povprečno rastjo 40 točk pri matematiki in 34 točk pri naravoslovju, Italija (38 točk pri matematiki in 32 točk pri naravoslovju) in Švedska (30 točk pri matematiki in 29 točk pri naravoslovju).

V vseh državah so torej povprečni dosežki petošolcev višji od povprečnih dosežkov četrtošolcev. V Sloveniji je povprečni matematični dosežek četrtošolcev 513 točk in petošolcev 555 točk, povprečni naravoslovni dosežek četrtošolcev pa je 525 točk in petošolcev 563 točk. Primerjalno med devetimi državami je tudi v petem razredu najvišji matematični dosežek v Južni Koreji (635 točk), sledi dosežek na Švedskem (560 točk), v Sloveniji (555 točk) in Italiji (550 točk). Tudi naravoslovni dosežek je najvišji v Južni Koreji (616 točk), sledi dosežek v Sloveniji (563 točk), na Švedskem (561 točk) in v Italiji (542 točk).

Visoka povprečna rast dosežkov v Sloveniji se odraža v doseganju mejnikov znanja. Medtem ko je leta 2023, ko so bili v četrtem razredu, mejnik najvišjega matematičnega znanja (625 točk) dosegalo 5 odstotkov učencev v Sloveniji, jih ta mejnik v petem razredu leta 2024 dosega 18 odstotkov. Doseganje mejnika visokega znanja (550 točk) se je povečalo z 32 odstotkov četrtošolcev in 55 odstotkov petošolcev, pri čemer so vključeni tudi učenci, ki so dosegli mejnik najvišjega znanja. Podobno je mejnik najvišjega znanja pri naravoslovju (625 točk) leta 2023 dosegalo 8 odstotkov četrtošolcev, leta 2024 pa 19 odstotkov petošolcev, mejnik visokega znanja (550 točk) pa 39 odstotkov četrtošolcev in 60 odstotkov petošolcev. Rast znanja po posameznih vsebinskih in kognitivnih področjih je približno enakomerna – povprečni delež pravih odgovorov na posameznem sklopu nalog je v petem razredu od 6 do 11 odstotnih točk višji kot v četrtem.

Podobno kot že dosedanje raziskave, je tudi longitudinalna raziskava TIMSS 2023 – 2024 pokazala, da je socialno-ekonomsko ozadje povezano z dosežki. Petošolci z ugodnejšim ozadjem v povprečju izkazujejo višje dosežke tako pri matematiki kot pri naravoslovju. V longitudinalni raziskavi pa se dodatno ugotavlja, da je v večini držav socialno-ekonomsko ozadje povezano tudi z rastjo dosežkov. Učenci z višjim predhodnim dosežkom praviloma napredujejo bolj. Vendar v Sloveniji to velja pri matematiki, pri naravoslovju pa ne; pri naravoslovju je bila povprečna rast dosežka najvišja v manjši skupini petošolcev iz družin z nižjim socialno-ekonomskim ozadjem.

Pri delu za šolo otrokom v petem razredu starši pomagajo nekoliko manj; da otrokom pri delu za šolo pomagajo najmanj štirikrat na teden v letu 2024 poroča 36 odstotkov staršev petošolcev, medtem ko v letu 2023 47 odstotkov staršev četrtošolcev.

Med šolami ni razlik v rasti dosežkov glede na to, ali ravnateljji poročajo o večjem ali manjšem prizadevanju šole za akademsko uspešnost. To prizadevanje je bilo v Sloveniji že leta 2023 relativno šibko izraženo. Leta 2024 je na šolah, ki si po poročanju ravnatelja močno prizadevajo za doseganje akademske uspešnosti, še 15 odstotnih točk manj petošolcev kot leta 2023 četrtošolcev.

Rasti matematičnega in naravoslovnega dosežka se sicer ne razlikujeta glede na učenčevo oceno jasnosti pouka svojega učitelja. V petem razredu je 51 odstotkov učencev označilo pouk kot zelo jasen, v primerjavi z 61 odstotki v četrtem razredu.

Rast dosežkov je povprečno višja pri učencih, ki imajo močan ali srednji občutek pripadnosti šoli. Delež učencev, ki čutijo močno pripadnost šoli, se je znižal s 40 odstotkov v četrtem razredu na 33 odstotkov v petem razredu. Višjo rast dosežkov so izkazali učenci, ki poročajo o manj pogostem doživljanju nasilja v šoli. Petošolci poročajo o doživljanju nekoliko manj nasilja kot v četrtem razredu, saj približno vsak teden nasilje doživlja 8 odstotkov petošolcev (leta 2023 13 odstotkov četrtošolcev) in približno vsak mesec 27 odstotkov petošolcev (leta 2023 28 odstotkov četrtošolcev).

Deleži učencev, ki se zelo radi učijo matematiko in naravoslovje so se iz četrtega v peti razred znižali za približno 10 odstotnih točk. Matematike se zelo rado uči le 21 odstotkov petošolcev, naravoslovje pa 25 odstotkov petošolcev. Učenci z večjo naklonjenostjo do učenja imajo tako v četrtem kot petem razredu v povprečju višje dosežke, rast dosežka med razredoma pa je v vseh skupinah približno enakomerna.

V Sloveniji imajo petošolci, podobno kot četrtošolci, relativno malo ur obveznega pouka na leto (769 60-minutnih ur), kar je več kot v Južni Koreji (762 ur) in Črni Gori (755 ur) in manj kot v drugih šestih državah (npr. v Italiji 1086 ur in na Švedskem 848 ur).

Več:

=>[Nacionalno poročilo](#)

=>[Mednarodno poročilo](#)